

ਸਮਰੱਥਾ, ਸਮਝ ਅਤੇ ਭਰਪੂਰੀ ਲਈ ਦੁਆ (3:14-21)

ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸੇਵਕਾਈ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦਾ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਅਨੰਦ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਪੌਲਸ ਨੇ ਖੁਦਾ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਭੂਮਿਕਾ (3:14, 15)

¹⁴ਇਸ ਕਾਰਣ ਮੈਂ ਉਸ ਪਿਤਾ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਗੋਡੇ ਨਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ। ¹⁵ਇਸ ਤੋਂ ਅਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉਤਲੇ ਹਰੇਕ ਘਰਾਣੇ ਦਾ ਨਾਉਂ ਆਖੀਦਾ ਹੈ।

ਆਇਤ 14. ਜੁਆਬ ਮਿਲੀ ਦੁਆ ਭੇਤ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਲਈ ਜਿਹੜਾ ਮੁਕਾਸਫਾ ਬਣ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਫ਼ਸੁਸ ਦੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਭ ਬਣਨ ਅਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਰਣ ਉਸ ਸਭ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੁਆਉਂਦਾ ਜੋ ਪੌਲਸ ਨੇ ਭੇਤ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਆਇਤ ਇਕ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਬਦਾਂ ਵੱਲ ਵਾਪਸ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪੌਲਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਭਾਗ ਬਣ ਗਏ ਸਨ, ਮਿਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। 3: 14-21 ਵਾਲੀ ਦੁਆ ਇਕ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਗੋਡੇ ਨਿਵਾਉਂਦਾ ਹਾਂ ਹਲੀਮੀ ਅਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਆ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਐਨਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਨ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਦਾ। ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ ਖਲੋ ਕੇ (ਮਰਕੁਸ 11:25; ਲੂਕਾ 18: 11, 13), ਗੋਡੇ ਟੇਕ ਕੇ (1 ਰਾਜਿਆਂ 8:54; ਦਾਨੀਏਲ 6: 10; ਲੂਕਾ 22: 41; ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 7:60; 20:36; 21:5), ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਭਾਰ ਡਿੱਗਣ (ਮੱਤੀ 26: 39) ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ।

ਅੱਗੇ ਯੂਨਾਨੀ ਉਪਸਰਗ (*pros*) ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ “ਦੇ ਵੱਲ, ਅਸਲ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਦਿਸ਼ਾ।” ਉਹ ਪਿਤਾ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਯੂਹੰਨਾ 1: 1 ਵਿਚ ਇਸੇ ਉਪਪਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਯਿਸੂ ਦੇ “ਪਰਮੇਸੁਰ ਦੇ ਸੰਗ” ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਦੀ ਪੱਤਰੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਆਇਤਾਂ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਨੂੰ “ਪਿਤਾ” ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਵੇਖੋ 1:2, 3, 17; 2: 18; 4:6; 5:20; 6:23)। ਯਿਸੂ ਮਸੀਹ ਦਾ ਪਿਤਾ ਪਰਮੇਸੁਰ ਪੌਲਸ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸੁਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ

ਵੀ ਪਿਤਾ ਸੀ।

ਆਇਤ 15. ਅਕਾਸ਼ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉਤਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੰਧ ਜਿਸ ਨੂੰ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਉਂ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਕ ਵੱਡੇ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸੰਤਾਨ’’ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਰਗ ਵਿਚ ਫ਼ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਗੈਰ ਕੌਮਾਂ ਲਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਵੇਖੋ ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 17:28)। ਸਖ਼ਤ ਅਰਥ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਹੀ ਖੁਦਾ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਪੌਲਸ ਨੇ ਖੁਦਾ ਤੋਂ ਜਿਹੜਾ ਸਭ ਦਾ ਸਿਰਜਣਹਾਰ, ਪ੍ਰਭੂ ਅਤੇ ਛੁਡਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਦੁਆ ਕੀਤੀ।

ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਲਈ ਬੇਨਤੀ (3:16, 17)

¹⁶ਭਈ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਤਾਪ ਦੇ ਧਨ ਅਨੁਸਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਦਾਨ ਕਰੇ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦਰਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਬਲਵੰਤ ਬਣੋ। ¹⁷ਕਿ ਮਸੀਹ ਤੁਹਾਡਿਆਂ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਵੱਸੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਗੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਠੁੱਕ ਕੇ।

ਆਇਤਾਂ 16, 17. ਪੌਲਸ ਨੇ ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਲਈ ਤਿੰਨ ਬੇਨਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਪਹਿਲੀ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਆਰੰਭ ਸੰਯੋਜਨ (*hina*, ਭਈ) ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ‘‘ਮਕਸਦ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ’’ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੌਲਸ ਦੀ ਦੁਆ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਕਸਦ ਜਾਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਉਸ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦਿਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਧਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਵੇ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ 1:17, 18 ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਦੁਆ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦੁਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪੌਲਸ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ‘‘ਤੇਜ ਦਾ ਪਿਤਾ’’ ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਬਰਕਤਾਂ ‘‘ਦਵੇ’’ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਇਤਾਂ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਨੇ ‘‘ਦਵੇ’’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ‘‘ਤੇਜ’’ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ। ‘‘ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਤਾਪ ਦੇ ਧਨ’’ ਪੌਲਸ ਦਾ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਬਹੁਤਾਇਤ ਨਾਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਢੰਗ ਸੀ। ਰੋਮੀਆਂ 9:23, ਫ਼ਿਲਿੱਪੀਆਂ 4:19 ਅਤੇ ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 1:27 ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਵਾਕ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਰੋਮੀਆਂ 6:4 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ‘‘ਸਮਰੱਥਾ’’ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਲਈ ‘‘ਵਡਿਆਈ’’ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਦ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, ‘‘ਪਿਤਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਨਾਲ ਮਸੀਹ ਮੁਰਦਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਿਵਾਲਿਆ ਗਿਆ।’’ ਅਫ਼ਸੀਆਂ 1:19, 20 ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਸੀਹ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਜਿਵਾਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੌਲਸ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਅਸੀਮ ਸਮਰੱਥਾ ਆਪਣੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਬਲਵੰਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਛੁਡਾ ਲਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਇਤਾਂ 10 ਅਤੇ 11 ਵਿਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਹ ਬਲਵੰਤ ਹੋਣਾ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਪੌਲਸ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਉਹ ਦੇ ਆਤਮਾ ਭਾਵ ਖੁਦਾ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਪੂਰੀ ਮੀਰਾਸ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਿਹੜੀ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣੀ ਸੀ, ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਦੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ (1:13, 14)। ਆਤਮਾ ਉਹ ਜ਼ਰੀਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਖੁਦਾ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ (2:22)। ਅੰਦਰਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਦੇ ਉਸ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਖੁਦਾ ਨਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਆਨੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ’’ (ਰੋਮੀਆਂ 7:22; NIV) ਅਤੇ ਮਨ ਦੇ ‘‘ਨਵੇਂ ਹੋਣ ਕਰਕੇ

ਹੋਰ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਬਦਲਦਾ ਹੈ (ਰੋਮੀਆਂ 12:2), ਜੋ ਕਿ ‘‘ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਨਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ’’ (2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 4:16)। ‘‘ਅੰਦਰਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ’’ ਮਨ ਦੇ ਮਸੀਹ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਰਿਸ਼ਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ‘‘ਮਨ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ’’ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 4:23, 24; ਵੇਖੋ 2 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 5:17)। ਇਹ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਵਧਣ ਵਾਲਾ ਰੁਹਾਨੀ ਰੂਪ ਹੈ (ਕੁਲੋਸੀਆਂ 3:10) ਅਤੇ ਕਲੀਸੀਆ ਲਈ ਠਹਿਰਾਏ ਹੋਏ ਖੁਦਾ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਬਲਵੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪੌਲਸ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਬੇਨਤੀ ਜ਼ਾਰੀ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਬਲਵੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮਸੀਹ [ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ] ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸੇ। ‘‘ਵੱਸੇ’’ ਦੇ ਲਈ ਸ਼ਬਦ (*katoikeō*) ‘‘ਵੱਸ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਟਿਕ ਜਾਣਾ’’ ਦਾ ਅਰਥ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ (*oikeō*, ‘‘ਅੰਦਰ ਘਰ ਵਾਂਗ ਰਹਿਣਾ’’) ਅਤੇ (‘‘*kata*,’’ ‘‘ਹੇਠਾਂ’’) ਇਕ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।¹⁷ ਪੌਲਸ ਨੇ ਆਤਮਾ ਦੇ ‘‘ਅੰਦਰਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਵਿਚ’’ ਹੋਣ ਅਤੇ ‘‘ਮਸੀਹ ਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ’’ ਹੋਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ। ਮਨ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ‘‘ਜਜ਼ਬਾਤ, ਸੋਚ, ਇੱਛਾ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ।’’¹⁸ ਅਤੇ ‘‘ਅੰਦਰਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ’’ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਆਤਮਾ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ‘‘ਅੰਦਰਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ’’ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਮਸੀਹ ਵੀ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੌਲਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲੀਸੀਆ ਨੂੰ ‘‘ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਭਵਨ’’ ਦੱਸਿਆ ਸੀ (2:22)। ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਲੀਸੀਆ ਜਿਹੜੀ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ ਹੀ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਖੁਦਾ, ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਦਾ ਵਾਸ ਹੈ। ਪੌਲਸ ਇਹ ਦੁਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਆਤਮਾ ਦੇ ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣਨ ਲਈ ਮਸੀਹ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।¹⁹

ਮੰਨ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਦਾ ਵਾਸ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਅੰਦਰਲੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬਲਵੰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੱਸਦਾ ਹੈ? ਨਿਹਚਾ ਨਾਲ ਉਹ ਜਾਣਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਚਿਆਈਆਂ ਨੂੰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਖੁਦਾ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਣ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਹੈ। ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਚਾਏ ਜਾਣ ਨੂੰ ਕਬੂਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਗੱਲ (2:8) ਖੁਦਾ ਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ (3:12) ਇਕ ਖ਼ਾਸ ਤੱਥ ਸੀ। ਨਿਹਚਾ ਉਹ ਰਾਹ ਵੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਕਬੂਲਿਆ ਜਾਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਮਸੀਹ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਵੇਗਾ।

ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਸਮਝ ਲਈ ਬੇਨਤੀ (3:17-19)

¹⁷ਕਿ ਮਸੀਹ ਤੁਹਾਡਿਆਂ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਨਿਹਚਾ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਵੱਸੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਗੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਠੁੱਕ ਕੇ।
¹⁸ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਸੰਤਾਂ ਸਣੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਸੱਕੋ ਭਈ ਕਿੰਨੀ ਹੀ ਚੁੜਾਈ, ਲੰਬਾਈ, ਉਚਾਈ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾਈ ਹੈ।
¹⁹ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਜੋ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ ਸੱਕੋ ਭਈ ਤੁਸੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਭਰਪੂਰੀ ਤੀਕ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਜਾਓ।

ਆਇਤਾਂ 17-19. ਪੌਲਸ ਦੀ ਦੂਜੀ ਬੇਨਤੀ ਵੀ ਸੰਯੋਜਕ ਸ਼ਬਦ *hina* (ਕਿ) ਨਾਲ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੱਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਲਾਉਣਾ ਅਤੇ ਠੁੱਕ ਜਾਣ ਵਿਚ ਪੱਕੀ ‘‘ਨੀਹ’’ ਦਾ ਵਿਚਾਰ

ਮਿਲਦਾ ਹੈ।⁶ ਪ੍ਰੇਮ ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਨੀਂਹ ਉੱਤੇ ਬਾਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਣਨਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਗੱਲ ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਖ਼ਤ ਵਿਚ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਹਚਾਵਾਨ ਲੋਕ ‘‘[ਮਸੀਹ ਵਿਚ] ਜੜ੍ਹ ਫੜ ਕੇ ਅਤੇ ਉਹ ਦੇ ਉੱਤੇ ਉੱਸਰ’’ ਜਾਣ (ਕੁਲੁੱਸੀਆਂ 2: 7)। ਮਸੀਹ ਆਪ ਪ੍ਰੇਮ ਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕੇ (*katalambanō*) ਭਾਵ ‘‘ਹੱਥ ਪਾਉਣ, ਥੰਮ੍ਹਣ, ਤਾਂਘ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ... ਦਿਲੋਂ ਫੜਨਾ ... ਸਮਝਣਾ ਉਸੇ ਸਚਿਆਈ ਨੂੰ।’’⁷ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਸੁਝਾਏ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਨੇ ਕੀ ਸਮਝਣਾ ਸੀ।⁸ ਪਰ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੌਲੁਸ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਮਿਲੇ। ਆਇਤ 17 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਗੱਡ ਅਤੇ ਟੁੱਕ ਜਾਣ ਅਤੇ ਆਇਤ 19 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ‘‘ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ’’ ਜਾਣ ਲੈਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਆਤਮਾ ਦਾ ਵਾਸ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਦਾ ਵਾਸ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸੀ। ਸਹੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਉੱਚੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦੇਣਾ, ਭੈਅ ਜਾਂ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪ੍ਰੇਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਇਤ ਵਿਚ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਚਾਰ ਆਯਾਮ ਦੱਸੇ:

ਚੌੜਾਈ। ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਖ਼ੁਦਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਤੋਂ ਚੌੜਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੱਢਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲੰਬਾਈ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿੱਥੋਂ ਤਕ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਚਾਈ ਪ੍ਰੇਮ। ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਭਾਗ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਰਗ ਦੀ ਆਸ ਹੋਣ ਤਕ ਉੱਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਡੂੰਘਾਈ। ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਗੁਆਚੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪਾਪ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਹੇਠਾਂ ਤਕ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੌਲੁਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਸੀ ਕਿ ਅਫ਼ਸੁਸ ਦੇ ਲੋਕ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਜੇ ਇਕ ਮਾਪ ਤਕ ਵੀ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਕਲੀਸੀਆ ਲਈ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋਣਾ ਸਿੱਖ ਸਕਦੇ ਸਨ (ਮਸੀਹ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਮਸੀਹ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ)। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਣ। ‘‘ਜਾਣ’’ ਲਈ ਸ਼ਬਦ *gnōsis* ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਪਛਾਣ, ਗਿਆਨ ਜਾਂ ਸਮਝ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੈ।⁹ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਬੇਹਤਰ ਸਮਝ ਆ ਸਕੇ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਲਈ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ‘‘ਇੱਕੋ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਹਿਲੂ’’ ਹੋਣਾ ਦੱਸਿਆ।¹⁰ ਰੋਮੀਆਂ 8: 35 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ‘‘ਕੌਣ ਸਾਨੂੰ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਅੱਡ ਕਰੇਗਾ?’’ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ‘‘ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੇ ਓਸ ਪ੍ਰੇਮ ਤੋਂ ਜਿਹੜਾ ਮਸੀਹ ਜਿਸੁ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਵਿਚ ਹੈ ਸਾਨੂੰ ਅੱਡ’’ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ (ਆਇਤ 39)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ‘‘ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੇਮ’’ (ਅਫ਼ਸੀਆਂ 2: 4) ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ‘‘ਮਸੀਹ ਨੇ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਮ ਕੀਤਾ’’ (5: 2)। ਉਸ ਨੇ ਖ਼ੁਦਾ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਬੇਜੋੜ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੇਖਿਆ।

ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਫ਼ਸੁਸ ਦੇ ਲੋਕ ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਜਾਣ ਲੈਣ, ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਕ ਹੱਦ ਤਕ ‘‘ਚੌੜਾਈ, ਲੰਬਾਈ, ਉੱਚਾਈ ਅਤੇ ਡੂੰਘਾਈ’’ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਕੇ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ‘‘ਸਮਝ’’

ਸਕਦਾ ਹੈ; ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਮਝਣਾ ਇਨਸਾਨੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ‘‘ਪਰੇ’’ (*hyperballō*) ਦੇ ਕ੍ਰਿਦੰਤ ਰੂਪ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘‘ਉੱਪਰ ਜਾਂ ਅੱਗੇ ਨੂੰ ਸੁੱਟਣਾ, ਪਰੇ ਹੋਣਾ, ਵੱਧਣਾ, ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣਾ।’’¹¹ ਮਸੀਹ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਐਨਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਅੱਗੇ ਹੈ। ਇਹ ‘‘ਐਨਾਂ ਡੂੰਘਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਕਦੇ ਨਾਪੀ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਐਨਾਂ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਹੱਦ ਇਨਸਾਨੀ ਸਮਝ ਵਿਚ ਕਦੇ ਆਏਗੀ ਹੀ ਨਹੀਂ।’’¹²

ਖੁਦਾ ਦੀ ਭਰਪੂਰੀ ਲਈ ਬੇਨਤੀ (3:19)

¹⁹ਭਈ ਤੁਸੀਂ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਸਾਰੀ ਭਰਪੂਰੀ ਤੀਕ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਜਾਓ।

ਆਇਤ 19. ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੌਲਸ ਦੀ ਤੀਜੀ ਬੇਨਤੀ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਫੇਰ ਤੋਂ *hina* (ਭਈ) ਆਇਤ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਦਾ ਸ਼ਬਦੀ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ। ‘‘ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਾਰੀ ਭਰਪੂਰੀ ਤਕ ਭਰ ਸਕੋ’’। ਕਰਮਵਾਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਖੁਦਾ ਦੀਆਂ ਬਰਕਤਾਂ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ‘‘ਤਕ’’ (*eis*) ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਟੀਚਾ ਜਾਂ ਮਕਸਦ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦੀ ਭਰਪੂਰੀ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਾਕਅੰਸ਼ ਉਸ ਸਭ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਖੁਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਰਪਾ ਭਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਨਾਂ ਦੀ ਜਿਹੜੇ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਨਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹੀ ਵਿਅਕਤੀ ਖੁਦਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇ।

ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਲਈ ਪੌਲਸ ਦੀ ਤੀਹਰੀ ਬੇਨਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਤਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ। ਉਹ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਹ ਇਲਾਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੇ ਇਲਾਹੀ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਤਾਰੀਫ਼ (3:20, 21)

²⁰ਹੁਣ ਉਹ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਅਜਿਹਾ ਸਮਰਥ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਮੰਗਦੇ ਯਾ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਅੱਤ ਵਧੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਪੋਹੰਦੀ ਹੈ।²¹ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਜਿਸੂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੀਕਰ ਜੁੱਗੇ ਜੁੱਗ ਉਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੋਵੇ। ਆਮੀਨ।

ਆਇਤ 20. ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁਦਾ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜਾਹਿਰ ਕੀਤਾ, ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਪੌਲਸ ਨੇ ਖੁਦਾ ਦਾ ਸਤੂਤੀਗਾਨ ਲਿਖ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਆਇਤ ਖੁਦਾ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਸਮਰਥ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਰੋਮੀਆਂ 16:25 ਅਤੇ ਯਹੂਦਾ 24 ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਹੈ।

ਪੂਰੇ ਖ਼ਤ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਤੋਂ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਦੁਆ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਨੇ ਮੰਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ‘‘ਮਸੀਹ ਦੇ ਉਸ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਜੋ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣ’’ ਸਕਣ (1:19)। ਉਸ ਦੁਆ ਅਤੇ 3:14-21 ਵਾਲੀ ਦੁਆ ਅਤੇ ਸਤੂਤੀ ਗਾਨ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਨੇ ਵਿਖਾਇਆ ਕਿ ਖੁਦਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮਰੱਥ ਕਿਵੇਂ ਵਿਖਾਈ।

ਜਿਹੜਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਯੂਨਾਨੀ ਕਿਰਿਆ *dunamai* ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ‘‘ਕਾਬਲ ਹੋਣਾ, ਸਕਤੀ ਹੋਣਾ, ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੋਣਾ’’ ਹੈ।¹³ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਕਤੀ ਉਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿੱਕਲਦੀ ਹੈ। ਅੱਤ ਵਧੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਵਾਕ ਅੰਸ਼ ਮੂਲ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ’’; ਖੁਦਾ ਕੋਲ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਸਕਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਅਸੀਂ ਮੰਗਦੇ ਜਾਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਕੇ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਉਹ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕ ਦੁਆ ਵਿਚ ਕਰਨ ਲਈ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਪਰ ਉਹ ਸਾਡੇ ਮਨ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ; ਉਹ ਸਾਡੇ ਮੰਗਣ ਜਾਂ ਸੋਚਣ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਉਹ ਸਾਡੇ ਮੰਗਣ ਜਾਂ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਕੇ, ਸਾਡੀ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।¹⁴ ਖੁਦਾ ਦੀ ਇਹ ‘‘ਸਮਰੱਥ’’ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਪੋਹੰਦੀ ਹੈ।

ਆਇਤ 21. ਯੂਨਾਨੀ ਲਿਖਤ ਵਿਚ ਵਡਿਆਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਉਪਪਦ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਡਿਆਈ ‘‘ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੀ ਬਣਦੀ’’ ਵਡਿਆਈ ਹੈ।¹⁵ ਆਇਤ 14, 19, ਅਤੇ 20 ਸਣੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਡਿਆਈ ਪਰਮੇਸੁਰ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ‘‘ਵਡਿਆਈ’’ (*doxa*) ਤੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ‘‘ਵਡਿਆਈ ਕਰਨਾ, ਪਛਾਣਨਾ, ਆਦਰ ਕਰਨਾ, ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰਨਾ।’’¹⁶ ਖੁਦਾ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਵਡਿਆਈ ਮਿਲਾਏ ਗਏ ਲੋਕਾਂ (2:16), ਬਚਾਏ ਹੋਇਆਂ (5:23) ਵੱਲੋਂ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਭਾਵ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (1:22, 23)। ਇਹ ਕਲੀਸੀਆ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਲੀਸੀਆ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਦੀ ਭੇਟ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਡਿਆਈ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਲੀਸੀਆ ਦਾ ਸਿਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਦਾਇਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਲੀਸੀਆ ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੀਕਰ ਜੁੱਗੋ ਜੁੱਗ ਵਿਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਥੋੜੀ ਦਿੱਕਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੌਲੁਸ ਦਾ ‘‘ਸਾਰੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੀਕਰ’’ (ਕਹਿਣ ਦਾ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕੋ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਤੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ) ‘‘ਅਤੇ ਜੁੱਗੋ ਜੁੱਗਾ’’ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਹਿਣ ਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਸੀ? ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੇ ਲੋਕ, ਕਲੀਸੀਆ (ਸਮੇਂ ‘‘ਸਾਰੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੀਕਰ’’) ਵਿਚ ਅਤੇ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਵਿਚ ‘‘ਜੁੱਗੋ ਜੁੱਗਾ’’ ਖੁਦਾ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨਗੇ, ਉਸ ਸਭ ਦੇ ਲਈ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਹੈ। ‘‘[ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ] ਵਡਿਆਈ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਦੀ ਅਤੇ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਵਿਚ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ’’ ਆਮੀਨ ਨਾਲ ਪੱਕੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।¹⁷

ਆਮੀਨ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਖ਼ਤ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਮਸੀਹ ਅਤੇ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸਦੀਪਕ ਮੰਸ਼ਾ ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਮੰਸ਼ਾ ਨੂੰ ਡੂੰਘਿਆਈ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਉਸ ਮੰਸ਼ਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਵਿਖਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੰਸ਼ਾ ਖੁਦਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪੂਰੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਉਹ ਭੇਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਤੁਤੀਗਾਨ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ‘‘ਆਮੀਨ’’ ਨਾਲ ਪੌਲੁਸ ਦੇ ਪਾਠਕ ਖੁਦਾ ਦੀ ਮੰਸ਼ਾ ਦੀ ਵਿਹਾਰਕ ਪ੍ਰਾਸੰਗਿਕਤਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਸਨ ਕਿ ਕਲੀਸੀਆ ਇੱਥੇ ਅਤੇ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਵੱਖੋ ਵੱਖ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਮੰਸ਼ਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਵੇਂ ਰਹੇ। ਇਹ ਸਬੰਧ ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਤ ਦੇ ਦੂਜੇ ਭਾਗ ਵਿਚ ਹਨ।

ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ

ਖੁਦਾ ਦਾ ਸਮਰੱਥਾ ਛੱਡਣਾ (3: 14-21)

ਪੌਲਸ ਦੁਆ ਤੇ ਯਕੀਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਖ਼ਤਾਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਦੁਆ ਸੁਣਨ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਦੁਆਈਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਦੀ ਸਮਝ ਸਾਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਅਧਿਆਇ 3 ਦੇ ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੇ ਇਸ ਖ਼ਤ ਵਿਚ ਪੌਲਸ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿੰਨਾਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਦੁਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 1: 15-23 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ ਸੀ; ਜਦਕਿ ਇੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਅਫ਼ਸੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮਝ ਆ ਜਾਵੇ। ਹੁਣ ਉਸ ਨੇ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਸਮਰੱਥਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

ਪੌਲਸ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਖੁਦਾ ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਰੂਹਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਵੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਖੁਦਾ ਦੇ ਧਨ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿਚ ਹੋਵੇ। ਮੂਲ ਵਿਚ, ‘‘ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ,’’ ਨਾ ਕਿ ‘‘ਵਿੱਚੋਂ’’ ਹੋਵੇ। ਖੁਦਾ ਕਿੰਨਾ ਧਨਵਾਨ ਹੈ? ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ! ਖੁਦਾ ਕੋਲ ਸਾਡੇ ਲਈ ਰੂਹਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਮਾਤਰਾ ਹੈ, ਬਸ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਰਾਹ ਵੇਖਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਖੁਦਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਛੱਡਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ? ਪੌਲਸ ਦੀ ਦੁਆ ਦਾ ਜਵਾਬ ਜਾਣਨ ਲਈ ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕਈ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਲੜਾਈਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ (3: 16)। ਪੌਲਸ ਇੱਥੇ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਦੁਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਬਲਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪੌਲਸ ਦੀ ਦੁਆ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੜਾਈਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੇ। ਰੂਹਾਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਸਲ ਲੜਾਈ ਬਾਹਰੋਂ ਇਨਾਮ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਇਨਾਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਪੌਲਸ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਸੀ (ਵੇਖੋ ਰੋਮੀਆਂ 7)। ਉਹ ਉਹੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜੋ ਉਹ ਦਾ ਮੰਨ ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਹੀ ਹੈ ਪਰ ਇਸਦੀ ਥਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਹ ਬੁਰਾਈ ਕੀਤੀ ਜਿਹੜਾ ਉਹ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਚ ਇੱਛਾ ਤਾਂ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਘਾਟ ਸੀ। ਰੋਮੀਆਂ 7: 24, 25 ਵਿਚ ਉਹ ਪੁਕਾਰ ਉੱਠਿਆ, ‘‘ਮੈਂ ਕਿੱਡਾ ਮੰਦਭਾਗੀ ਮਨੁੱਖ ਹਾਂ! ਕੌਣ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਮੌਤ ਦੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਛੁਡਾਵੇਗਾ? ਮਸੀਹ ਸਾਡੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਵਸੀਲੇ ਪਰਮੇਸ਼ੁਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਹੋਵੇ!’’

ਰੋਮੀਆਂ 8 ਅਧਿਆਇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਕਾਰਣ ਦੱਸਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਰਹੱਸ ਜਾਣ ਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ: ‘‘ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਆਤਮਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦੇ ਹਾਂ ਸ਼ਰਾ ਦਾ ਰਾਸਤ ਹੁਕਮ ਪੂਰਾ ਹੋਵੇ’’ (ਆਇਤ 4)।

ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੁਦਾ ਦੇ ਆਤਮਾ ਅੱਗੇ ਬੁਕਣ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੀਂ ਹਾਰ ਜਾਈਏ। ਨਵਾਂ ਜਨਮ ਲੈਣ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦਾ ਆਤਮਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਰਸੂਲਾਂ ਦੇ ਕੰਮ 2: 38) ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਦੇਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਆਤਮਾ ਦੀ ਹੈਕਲ ਬਣ ਗਈਆਂ (1 ਕੁਰਿੰਥੀਆਂ 6: 19)। ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵਾਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸਾਨੂੰ

ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਜਿੰਨਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਸਪੁਰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਅਸੀਂ ਸੋਚ ਸਮਝ ਕੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਕਿੱਥੋਂ ਤਕ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਮਨ ਉਸ ਦੇ ਵਚਨ ਨਾਲ ਭਾਵ ਆਤਮਾ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਕੁਲੁਸੀਆਂ 3: 16 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ‘ਮਸੀਹ ਦਾ ਵਚਨ ਪੂਰੀ ਬੁੱਧ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਕਰਕੇ ਵੱਸੋ ...।’ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਰਚਾ ਵਸਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦਾਉਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਵਚਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿਚ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਤੇਰਾ ਪਾਪ ਨਾ ਕਰਾਂ’ (ਜ਼ਬੂਰ 119: 11)।

ਮਸੀਹ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਸਬੰਧ (3: 17)। ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਮਸੀਹੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਦੁਆ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮਿਲੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਹਕੀਕਤ ਮਾਣੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਮਸੀਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸੀ, ਕਿਉਂ ਜੋ ਪੌਲੁਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਸੰਤ’ ਆਖਿਆ ਸੀ (1: 1)। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਇੱਛਾ ਮਸੀਹ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਸਬੰਧ ਹੋਣ ਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਯਿਸੂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਦੇ ਤੱਖਤਾਂ ਤੇ ਵਿਰਾਜਮਾਨ ਹੋ ਸਕਣ।

ਯਿਸੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, ‘ਜੇ ਕੋਈ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੇਰੇ ਵਚਨ ਦੀ ਪਾਲਨਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਪਿਤਾ ਉਹ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਹ ਦੇ ਕੋਲ ਆਵਾਂਗੇ ਅਰ ਉਹ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਸ ਕਰਾਂਗੇ’ (ਯੂਹੰਨਾ 14: 23)। ਆਗਿਆਕਾਰਤਾ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਯਿਸੂ ਦੇ ਵਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁੰਜੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਰਾਜਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਗੱਦੀ ਉੱਤੇ ਬੈਠਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਰਜਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਖੁੱਲ ਹੈ।

ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ (3: 17-19)। ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਪਛਾਣ ਪ੍ਰੇਮ ਹੈ। ਜਦ ਮਸੀਹ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਸਮਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਵਿਖਾਵਾਂਗੇ। ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਸਚਿਆਈ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹਾਂਗੇ। ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੀ ਚੋਰ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪ੍ਰੇਮ ਦੇ ਕਾਰਣ ਹੀ ਮਸੀਹੀ ਆਦਮੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵਿਭਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਵਾਂਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਅਸੀਂ ਮਸੀਹੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰੀਏ ਪਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਾਡੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਸੀਹ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਮਾਇਆ ਹੈ। ਗਲਾਤੀਆਂ 5: 22, 23 ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਅਸੀਂ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਚੱਲਾਂਗੇ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਹੀ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਤੇ ਆਤਮਾ ਦਾ ਫਲ ਲੱਗੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਫਲ ਪ੍ਰੇਮ ਹੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਿਸੂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਮਨਾਂ ਵਿਚ ਘਰ ਬਣਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਉਸ ਦਾ ਫਲ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਵੇਗਾ।

ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿਚ ਗੱਡ ਕੇ ਅਤੇ ਠੁੱਕ ਕੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਸਮਝ ਆਉਣ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਸੀਹ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿੰਨਾਂ ਅਥਾਹ ਹੈ। ਮਸੀਹ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿੰਨਾ ਚੌੜਾ ਹੈ? ਐਨਾਂ ਚੌੜਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਟ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿੰਨਾਂ ਲੰਮਾ ਹੈ? ਇਹ ਅਨਾਦੀਕਾਲ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਅਨੰਤਕਾਲ ਤਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਇਹ ਕਦੇ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿੰਨਾਂ ਡੂੰਘਾ ਹੈ? ਐਨਾਂ ਡੂੰਘਾ ਕਿ ਵੱਡੇ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪਾਪੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਾਪ ਦੇ ਗੰਦੇ ਤੋਂ ਗੰਦੇ ਟੋਏ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰੇਮ ਕਿੰਨਾਂ ਉੱਚਾ ਹੈ? ਐਨਾਂ ਉੱਚਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਖੁਦਾ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਮਸੀਹ ਨਾਲ ਬਿਠਾਉਣ ਲਈ ਸੁਰਗ ਤਕ ਲਿਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਸੀਹ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਇਕ ਬੰਦਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਦ ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ

ਮਾਣਨ ਲੱਗਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਇਲਾਹੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਾਹ ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ।

ਖੁਦਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਣਾ (3: 19)। ਕਿੰਨੇ ਅਨੋਖੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ? ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੁਦਾ ਸਾਨੂੰ ਵੀ ਭਰਪੂਰ ਕਰਨ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ... ਉਹ ਆ ਕੇ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ! ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ, ਆਪਣੇ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਭਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਦ ਅਸੀਂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰ ਖੁਦਾ ਦੀ ਭਰਪੂਰੀ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਖੁਦਾ ਮੁਹੱਬਤ ਹੈ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਭਰਪੂਰੀ ਮਸੀਹੀ ਪ੍ਰੇਮ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਖਾਈ ਦਵੇਗੀ। ਖੁਦਾ ਰਹਿਮਦਿਲ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਦੀ ਭਰਪੂਰੀ ਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਮਸੀਹੀ ਦੂਜਿਆਂ ਉੱਤੇ ਰਹਿਮ ਕਰੇਗਾ। ਖੁਦਾ ਪਵਿੱਤਰ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਖੁਦਾ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਮਸੀਹੀ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਖੁਦਾ ਦੀ ਭਗਤੀ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾਈ ਨੂੰ ਵਿਖਾਵੇਗਾ।

ਖੁਦਾ ਦੀ ਭਰਪੂਰੀ ਨੂੰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਖੁਦਾ ਦੀਆਂ ਖੂਬੀਆਂ ਆ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਮਸੀਹ ਦੀ ਦੇਹ ਦੇ ਅੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਵਿਖਾ ਸਕੀਏ ਕਿ ਖੁਦਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੁਸ਼ਟ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਿਸ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਵਿਖਾਉਣ ਤੇ ਖੁਦਾ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਇਲਾਹੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਛੱਡਦਾ ਹੈ।

ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਲਈ ਸਮਰੱਥਾ (3:20)। ਖੁਦਾ ਦੇ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਵਰਣਨ ਲਈ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਮਸੀਹੀ ਲਈ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਹੈ, ਲੱਗਾ ਕਿ ਪੌਲਸ ਕੋਲ ਇਸ ਤੋਂ ਬੇਹੱਤਰ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਹੁਣ ਉਹ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਅਜਿਹਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ...

ਹੁਣ ਉਹ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਅਜਿਹਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ... [ਜੋ] ਅਸੀਂ ਮੰਗਦੇ ...

ਹੁਣ ਉਹ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਅਜਿਹਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ... [ਜੋ] ਅਸੀਂ ਮੰਗਦੇ ਜਾਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ...

ਹੁਣ ਉਹ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਅਜਿਹਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ... [ਜੋ] ਅਸੀਂ ਮੰਗਦੇ ਜਾਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ... ਵਧੀਕ।

ਹੁਣ ਉਹ ਦੀ ਜਿਹੜਾ ਅਜਿਹਾ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ... ਕਿ ਜੇ ਕੁਝ ਅਸੀਂ ਮੰਗਦੇ ਜਾਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਉਸ ਨਾਲੋਂ ਅਤਿ ਵਧੀਕ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ...

... ਉਸ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਸਾਡੇ ਵਿਚ ਪੋਹੰਦੀ ਹੈ

ਖੁਦਾ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਚੱਲਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਖਦਾ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਚੁਣ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਛੁਡਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਮੋਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਰੂਹਾਨੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਜਿਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਬਿਠਾਕੇ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਿਸ ਸਮਰੱਥਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਕੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਹੱਦ ਨਹੀਂ ਹੈ! ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕਦੇ ਨਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਸਾਰ। ਉਹ ਸਾਡੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਨਾ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਮਰੱਥਾ ਕਿਉਂ ਰੱਖਦਾ

ਹੈ? ‘‘ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਅਤੇ ਮਸੀਹ ਯਿਸੂ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੀਕਰ ਜੁੱਗੋ ਜੁੱਗ ਉਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੋਵੇ। ਆਮੀਨ’’ (3:21)। ਖੁਦਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਹੋਵੇ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਵੇਖਣ ਕਿ ਉਹ ਸਚਮੁਚ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਮਹਾਨ ਹੈ। ਵਡਿਆਈ ਉਹ ਨੂੰ ਤਦ ਮਿਲੇਗੀ ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਲੀਸੀਆ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ।

ਕ੍ਰਿਸ ਬੁਲਰਡ

ਟਿੱਪਣੀਆਂ

¹ਐਥਲਬਰਟ ਡਬਲਯੂ. ਬੁਲਿੰਗਰ, *ਏ ਕ੍ਰਿਟਿਕਲ ਲੈਕਸੀਕਨ ਐਂਡ ਕੰਕੋਰਡੈਂਸ ਟੂ ਦ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਐਂਡ ਗ੍ਰੀਕ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ* (ਲੰਦਨ: ਸੈਮੁਏਲ ਬੈਗਸਟਰ ਐਂਡ ਸੰਜ਼, ਮਿਤੀ ਰਹਿਤ; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਜ਼ੋਂਡਰਵਨ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, ਰੀਜੈਂਸੀ ਹੈਫ਼ਰੈਂਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ, 1975), 836. ²ਉਹੀ, 769. ³ਕੈਨਥ ਐਸ. ਵੁਏਸਟ, *ਵੁਏਸਟ'ਜ਼ ਵਰਡ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਫ਼ਰਾਮ ਦ ਗ੍ਰੀਕ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ ਫ਼ਾਰ ਦ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਰੀਡਰ: ਇਫੀਸੀਅੰਜ਼ ਐਂਡ ਕੋਲੋਸੀਅੰਜ਼* (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1953), 88. ⁴ਦ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਟਰ'ਜ਼ ਗ੍ਰੀਕ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ, ਸੰਪਾ. ਡਬਲਯੂ. ਰੋਬਰਟਸਨ ਨਿਕੋਲ (ਗ੍ਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਸ, ਮਿਸ਼ਿਗਨ: ਵਿਲੀਅਮ ਬੀ. ਈਰਡਮੈਂਸ ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਕੰ., 1967), 3:314 ਵਿਚ ਐਸ. ਡੀ. ਐਫ਼. ਸੈਲਮੰਡ, ‘‘ਦ ਐਪਿਸਟਲ ਟੂ ਦ ਇਫੀਸੀਅੰਜ਼।’’ ⁵ਐਂਡ੍ਰਿਊ ਟੀ. ਲਿੰਕਨ, *ਇਫੀਸੀਅੰਜ਼*, ਵਰਡ ਬਿਬਲੀਕਲ ਕਮੈਂਟਰੀ, ਜਿਲਦ 42 (ਡਲਾਸ: ਵਰਡ ਬੁਕਸ, 1990), 206. ⁶ਬੁਲਿੰਗਰ, 347. ⁷ਉਹੀ, 175. ⁸ਲਿੰਕਨ, 208–14. ⁹ਬੁਲਿੰਗਰ, 436. ¹⁰ਲਿੰਕਨ, 214.

¹¹ਵੁਏਸਟ, 90. ¹²ਲਿੰਕਨ, 213. ¹³ਸਪਾਇਰਸ ਜੋਡਿਏਟਸ, ਸੰਪਾ., *ਦ ਕੰਪਲੀਟ ਵਰਡ ਸਟੱਡੀ ਨਿਊ ਟੈਸਟਾਮੈਂਟ*, ਜਿਲਦ ਦੂਜੀ (ਚਟਨੂਗਾ, ਟੈਨਿਸੀ: ਏਐਮਜੀ ਪਬਲੀਸ਼ਰਜ਼, 1992), 907. ¹⁴ਲਿੰਕਨ, 216. ¹⁵ਆਰ. ਸੀ. ਐਚ. ਲੈਂਸਕੀ, *ਦ ਇੰਟਰਪ੍ਰੀਟੇਸ਼ਨ ਆਫ ਸੇਂਟ ਪੌਲ'ਜ਼ ਐਪਿਸਟਲਜ਼ ਟੂ ਦ ਗਲੋਸਿਅੰਜ਼, ਟੂ ਦ ਇਫੀਸੀਅੰਜ਼ ਐਂਡ ਟੂ ਦ ਫਿਲਿਪੀਅੰਜ਼* (ਕੋਲੰਬਸ, ਓਹਾਇਓ: ਵਾਰਟਬਰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ, 1946; ਰੀਪ੍ਰਿੰਟ, ਮਿਨਿਆਪੁਲਿਸ: ਆਗਸਬਰਗ, ਪਬਲੀਸ਼ਿੰਗ ਹਾਊਸ, 1961), 500. ¹⁶ਜੋਡਿਏਟਸ, 907. ¹⁷ਲਿੰਕਨ, 218.